

1961.

Demonstrationsväg: Hasselbacken- Folkets Park.

Talare: Riksdagsman Ingemund Bengtsson, blivande minister och talman.

Huvudparoll: **Mot rasförtryck o för samverkan mellan folken.**

Vädret var vackert.

Herr Bengtsson lade som de flesta av sina kolleger huvudinriktningen vid de internationella frågorna. Det finns de som menar att första maj i Sverige har förlorat sin mening som arbetarrörelsens demonstrationsdag, sade herr Bengtsson. Trots att mycket är annorlunda än för femtio år sedan, samlas vi dock i samma syfte som då, för att manifesteras den internationella arbetarrörelsens solidaritet. Inrikespolitiskt vill vi dels slå vakt om det som uppnåtts och dels gå vidare mot nya mål. I begynnelsen skrämdes många bort av socialismen, men den gav åt arbetarna något att fantisera om under vardagens tröstlösa enahanda, den var en ny religion med löfte om frihet från nöd i denna världen. Den tidens agitator beskrev en verklighet som de flesta kände till, då de talade om att arbetarna inte hade annat än sina kedjor att förlora. De parallellerna speglar inte längre verkligheten, i dagens samhälle måste parallellerna bli annorlunda. Då var det de som saknade rösträtt som ville visa att de krävde inflytande, nu är det just samma klass som har inflytande och ansvar. Ute i världen finns många folk, som har mer än sina bojar att mista.

1962.

Antal demonstranter: 100 slöt upp gående, resten föredrog att åka bil.

Demonstrationsväg: Hasselbacken- Folkets Park.

Talare: Ombudsman i Sv. Järnvägsmannaförbundet Gunnar Hallström, Stockholm.

Huvudparoller: **Kamp emot alla som vill riva ner det verk vi byggt gemensamt för vår frihet och fred.**

Mot rasfördomar ute och hemma.

Vädret: Det haglade ibland och regnade stundtals men det var också sol. Vi har alltid demonstrerat för förbrödring mellan folken. Över allt där de förtryckta trampas under fötterna har vi varit framme och sagt vad vi velat säga. Jag behöver bara nämna namn som Hjalmar Branting, Östen Unden och Rickard Sandler, sade talaren. Tyvärr har denna förbrödrings tanke inte blivit vad vi hoppats att den skulle bli. Öst och väst kämpar mot varandra fortfarande och söker skaffa sig, (var för sig) de mest hemska och mest förödelsebringande vapen som finns. De mänskliga rättigheterna har vi alltid kämpat för. Gerd Almgren borde inte få gå från Sveriges radio därför att hon engagerade sig för Algeriet och dess svåra problem. Hon borde inte skjutas bort. I stället borde radiochefen röna detta öde, inte bara för denna försyndelse, utan också för en hel del andra och tidigare. Efter att ha framhållit vikten av att Sverige gör allt för att nedrustningsförhandlingarna får en positiv utgång, kom herr Hallström in på de fattiga ländernas problem. De unga fattiga nationerna har svåra problem. De behöver hjälp snabbt, effektivt och generöst. Genom att

sända utbildningsledare och fackliga missionärer kan vi göra en viktig insats. Sverige har inget förflutet som kolonialmakt och möts därför med förtroende av de tidigare undertryckta ländernas folk. Avslutningsvis kom herr Hallström in på fackliga frågor. Årets samordnade lönerörelse har vissa glädjande drag. Man har i ökad grad vunnit gehör för låglönegruppernas krav. Mest glädjande är att man bättre lyckats hävda kvinnornas rätt till lika lön för lika arbete. Det är emellertid långt kvar till den dag då kvinnorna har en likvärdig ställning med männen på arbetsmarknaden. En lång rad reformer krävs då det gäller familjen och samhället och även vad det gäller den allmänna uppfostran och inställningen. Vi får inte lämna oss någon ro innan vi nått dit. En ökad medverkan från kvinnornas egen sida är därvid absolut nödvändig. Anförandet mottogs med en varm applåd.

1963.

Antal demonstranter: 700 pers.

Demonstrationsväg: Kyrkogatan- Folkets Park.

Talare: Riksdagsman Essen Lindahl, Stockholm.

Huvudparoller: **Fred och frihet i världen. Solidaritet över gränserna.**

Vädret: Tätt duggregn.

Sedan herr Moulaison med några ord erinrat om de gamla kampsångerna "Arbetets söner och Internationalen", samt deras författare och kompositörer och den förstnämnda sjungits, besteg herr Essen Lindahl talarstolen.

Herr Essen inledde med att nämna hur utrikespolitiken mer och mer kommit att dominera samhällsintresset under åren efter kriget. Det är därför självklart att man i förstamajtalen i år ägnat uppmärksamheten just åt utrikespolitiken. Vi demonstrerar mot det onda i tillvaron och för fred och samförstånd, sade talaren vidare. Det som hände i Spanien kanske ger oss en tankeställare, sade herr Lindahl, apropå dödsdomen där nyligen. Han kritiserade starkt turisthandböckerna som talar om "det vackra och varma Spanien", men inte om den terror och skräck som det spanska folket lever under. Lindahl refererade det tal som U. Tant skulle hållit på Gärdet i Stockholm. Det finns hopp om en bättre framtid för världens folk, sade Lindahl, som framhöll att det viktigaste är att alla hjälper till för att så ska ske. Han uppmanade de närvarande att stödja bojkotten mot sydafrikanska varor. Det är orimligt att 600 miljarder årligen läggs ned på upprustningen och detta leder blott till ökad spänning. Femtio nya stater har kommit till sedan 1945 och fler vill bli fria. Med frihet följer emellertid ej ekonomiskt oberoende. Inte ens i gamla Europa är friheten allmän. Vi skall ägna en tanke åt dem som har det svårt, sade talaren och fick sin första applåd. Han ägnade därefter en stund åt utvecklingen här hemma. Vår levnadsstandard ökar snabbt och kan inom 20 år vara fördubblad med fler bilar, bättre vägar och mycket annat, som glädjer medborgarna. Inom kort beslutar riksdagen om 4 veckors semester. Där kom den tredje applåden. Så bestogs talarstolen av

en marockan som arbetar i Uddevalla. På bruten svenska tackade han för att han fick vara här och särskilt för den svenska ungdomens omsorg om människorna i u- länderna.

Typograf Gunnar Jacobsson avslutade med att föredra partiresolutionen som enhälligt antogs.

1964.

Demonstrationsväg: Kyrkogatan-Folkets Park.

Talare: Frans Nilsson Malmö.

SSU-banderoll: ***Sverige behöver ingen kung.***

Årets förstamajmanifest lästes upp av FCO- ordf. Gunnar Jacobsson och sedan det godkänts avslutade man den allvarligare delen av programmet med att gemensamt sjunga Internationalen.

Mötet öppnades av arbetarekommunens ordf. O.H. Bratt.

Kommer Verwoerd inte att följa FN:s rekommendationer för att lösa Sydafrika-frågan kommer de övriga nordiska länderna omedelbart avbryta alla kontakter med landet, förklarade chefredaktören Frans Nilsson under förstamajmötet i kongresshallen. Samtidigt som socialdemokraterna har gått framåt har de borgerliga partierna splittrats ansåg red. Nilsson. Den deklaration som partierna givit om att man måste tävla med socialdemokraterna på deras egen mark, stryker under att vårt parti nått långt större framgång än vad röstsiffrorna visar. Även Wennerströmaffären ägnade talaren några minuter och han fördömde i kraftiga ordalag oppositionens försök att politisera den frågan och göra spionaffären till en svår belastning för regeringen och socialdemokratin. Efter en orientering om bristerna i dagens samhälle och hur dessa bör botas, övergick red. Nilsson till problemen med de underutvecklade länderna. Han framhöll att man måste arbeta ännu intensivare för att nå målet att en procent av nationalinkomsten (= 1 miljard) skall gå till U-landshjälpen. I dag är vi uppe i 235 miljoner och har alltså inte avverkat mer en fjärdedel av vägen till målet.

1965.

God uppslutning kring 1:a- Majmötet i kongresshallen.

Samlingen skedde i Folkets Park.

Talare: LO-ombudsman Tore Karlsson.

Huvudparoll: ***Mot rasförtryck och diktatur.***

Mötet öppnades av sekreteraren i Uddevalla FCO, Gunnar Appell. Årets uttalande lästes upp av ordföranden i Uddevalla arbetarekommun, Harry Pettersson.

Tore Karlsson hade en välfylld kongresshall att tala till. Stor vikt lade talaren vid en reform av sjukförsäkringen för att tillförsäkra alla i samhället samma sociala förmåner vid sjukdomsfall. Även en del andra sociala rättviseproblem i välfärdssamhället blev föremål för talarens uppmärksamhet. Man samlades nu direkt i kongresshallen utan föregående demonstrationståg, i stället kantades vägen upp till

kongresshallen av SSU-flickor med skyltar på vilka protester riktades mot rasförtryck och diktatur. I möteslokalen fanns sedan den traditionella fanborgen.

1966.

Antal demonstranter: 500 pers, närmare 1000 i Folkets Park.

Talare: Riksdagsman Tage Larfors, Katrineholm.

Demonstrationsväg: Hasselbacken -Folkets Park.

Huvudparollerna: **Fred -Frihet - Framsteg. Fred - självstyre i Vietnam.**

Övriga paroller: **Fred frihet och självständighet i Vietnam. Kamp mot rasförtryck i Södra Afrika.**

Ökad U-hjälp. Stopp mot prisstegringarna.

Vackert väder.

En utställning av båtar, trädgårdsmöbler, fiskedon mm hade anordnats. Riksdagsman Larfors betecknade årets förstamajfirande som något av en ouvertyr inför den stundande socialdemokratiska internationella kongressen i Uppsala och gav därefter en beskrivning av socialdemokratin utbredning till en världsrörelse som nu omfattar 50 länder. De internationella frågorna utgjorde den första delen av hans tal och han framförde där regeringens krav på att fredsförhandlingar så fort som möjligt måste komma till stånd i Vietnam. Vår möjlighet att påverka utvecklingen här är dock ringa. Vad vi däremot kan göra är att hjälpa den lidande befolkningen, vilket bäst sker genom den nationalinsamling som nu startas. U-hjälpen behöver förbättras och effektiviseras. Som mål för vårt handlande har vi uppsatt en procent av nationalbudgeten och dit måste vi nå så fort som möjligt. Vad som är viktigare är dock att vi får kunniga människor som kan skickas ut på fältet. Detta utgör största hindret för en effektiv U-hjälp. Den fred som slutits mellan de borgerliga partierna och som tagit sig uttryck i mittensamverkan ansåg han vara ett försök att kopiera 1965 års Norgeval och såg den största faran ligga i en splittring av arbetarrörelsen. Som lätt avslutning framträdde Anna Öst tillsammans med två söner.

1967.

Antal demonstranter: 2500 gick tåget, närmare 4000 i Folkets Park.

Demonstrationsväg: Hasselbacken -Folkets Park.

Talare: Statssekreterare i försvarsdepartementet, Sven Göran Olhede.

Huvudparollerna: **Arbete - trygghet - utveckling. Arbetare eller tjänstemän - alla kräver vi trygghet åt familjen.**

Frihet för Spanien. Övriga paroller: **Mot Vietnamkriget och krisen i Grekland.**

Ökad trygghet på arbetsmarknaden. Storfinanserna får inte lägga ner Uddevalla-varvet.

Verkstadsklubbens ordf. Karl Alf framförde ett särskilt tack till att så många representanter för arbetarna vid Uddevalla varvet hade slutit upp i tåget.

Huvudtalaren Olhede började med att redovisa några minnesbilder från trettiotalets Bohuslän och vad det innebar av brist på arbete och umbäranden och menade att det då inte var svårt att få gehör för kraven på social rättvisa. Den statliga investeringsbanken utgjorde ett huvudtema i statssekreterarens tal, han kom där in på vad denna kan komma att innebära för Uddevallavarvet. De pengar som tidigare investerats och de 75 milj. kr som riksdagen så sent som i våras beslöt om är investeringar på lång sikt. Den nya investeringsbanken kommer att möjliggöra åtgärder för att stärka den svenska varvsindustrin och då kommer inte Uddevallavarvet att ställas utanför. Inte så länge vi har socialdemokratisk regering och det kommer vi att ha även efter 1968 framhöll herr Olhede. Detta uttalande följdes av applåder.

1968.

Antal demonstranter: 4000 gick i tåget, 1000 tillkom vid Folkets Park.
Talare: Statssekreterare Lars Peterson.

Huvudparoller: **Stoppa storfinansens vinstintressen i Uddevalla. Varvets förluster är storfinansens vinst. Bomber dödar demokratin. USA ut Vietnam, Stoppa krigsmorden i Vietnam. Kvinnor och män på lika villkor.**

FCO-ordf. Karl-Åke Ask önskade deltagarna välkomna.

Dagens huvudtalare Lars Peterson betonade i sitt anförande att regeringen speciellt engagerade sig i Uddevallavarvet. En utredning om ändrade samarbetsformer inom varvet är på gång och kan väntas föreligga före årets slut, liksom samarbetsförslag för varven i Göteborgstrakten. Lars Peterson sade i sitt anförande bland annat att högern och folkpartiet framhärdat i sina försök att införa kommersiell TV, medan socialdemokraterna och de stora löntagarorganisationerna hävdar att radio- och TV-verksamhet fri från kommersiella intressen ger de bästa förutsättningarna för programverksamheterna. Den helt kommersialiserade höger- och folkpartiledningen bedriver nu ett slags bondfångeri mot centerpartiet. För högern och folkpartiet måste det naturligtvis vara en önskedröm att vidga sin dominerande ställning på tidningsfronten till att omfatta även radio och TV. För en fri och någorlunda balanserad opinionsbildning vore det allt annat än önskvärt. Talaren berörde även betydelsen av ökade näringspolitiska insatser, varvid han gav återblick på västkusten av gångna tiders sten kris, samt även omnämnde han dagens aktuella näringsproblem vid kusten bl.a. när det gäller fisket.

1969.

Antal demonstranter: 500 pers.

Demonstrationsväg: Hasselbacken -Folkets Park.

Talare: Statssekreterare Ingvar Carlsson, blivande partiordförande.

Huvudparoller: **Ökad jämlikhet. Ett rättvisare samhälle. Bort med USA i Vietnam och Sovjet ur Tjeckoslovakien.**

Ja till kommunsammanslagning.

Vädret: Solen visade sig svagt, det blåste kallt.
Ingvar Carlsson framhöll att socialdemokratin inte vill ersätta demokratin med demonstrationer. Nej, demonstrationerna skall endast bidra till en ökad opinion och uppslutning till de reformer man vill genomföra. Carlsson framhöll också att det gäller att föra dagens samhällsutveckling så bra som möjligt. Det är bl.a. på detta sätt som man når ungdomen och får med dem i det aktiva arbetet för en bättre värld. Ingvar poängterade vidare behovet av internationellt tänkande med en ökad aktiv utrikespolitik som följd. Sveriges folk måste visa var de står och vad de tycker om förtryck och våldshandlingar i världen.
Underhållning för vuxna och lekar för barnen anordnades.

1970.

Antal demonstranter: 2000 pers.
Demonstrationsväg: Margretegärdeskolan- Folkets Park.
Talare: LO-ordförande Arne Geijer.
Huvudparoller: **Vi behöver fler företag. Ökad jämlikhet och utjämning av privilegier.**

Mötesdeltagarna välkomnades av FCO:s ordf. Karl-Åke Ask och efteråt talade arbetarekommunens ordf. Jan-Erik Ericsson. För underhållningen svarade Eva Jarnedal och Jan Magnarsson (Öbarna).

En av fackföreningens stora frågor under 70- talet blir kravet på ökat inflytande för de anställda inom företagen, sade Arne Geijer. Frågan har tidigare i hög grad endast kretsat kring möjligheterna för de anställda att få representation i företagens styrelser, men det är att förenkla problemet. Om vi verkligen vill få ett större inflytande för de anställda i företagen krävs inflytande på alla nivåer. Dels gäller det att för den enskilde individen få inflytande över sin arbetsplatsituation, dels inflytande över planeringen så att man redan då kan påverka sin situation på arbetsplatsen. Herr Geijer poängterade att arbetarrörelsens krav inte minskat för att vi har en socialdemokratisk regering. 70-talets politik kommer i hög grad att handla om fördelningsfrågor på alla samhällsområden. Herr Geijer konstaterade att arbetarrörelsens krav i dag är flera och mera långtgående än 1890 då kravet var åtta timmars arbetsdag. Vi kräver på arbetslivets områden att de sociala orättvisorna försvinner, att arbetsmiljö och arbetsskydd förbättras, samt trygghet och demokrati. Dessa frågor kommer att stå i centrum för LO: s politik under 70-talet. Samordningen och solidariteten har på sina håll dödförklarats, men bådadera måste finnas kvar för de lågavlönade.

1971.

Anslutningen var lite mindre än tidigare år.
Demonstrationsväg: Margretegårde- Folkets Park.
Talare: Justitieminister Lennart Geijer.
Huvudparoller: **Full sysselsättning för de äldre. Värna neutraliteten. Bilfritt centrum. Fler barnstugor.**

Avtalsrörelsen och hyresreglering fick en framträdande plats i justitieminister Lennart Geijers tal. Han anklagade de borgerliga för att värna om enskilda fastighetsägares vinstintressen och för att innerst inne dela den revolt mot utjämning som avspeglar sig i SACO:s och SR:s handlande. Han framhöll att centern velat framstå som låglönegruppernas talesman. Vi får bara se om de är beredda att fortfarande stödja de två andra borgerliga partierna till förmån för de bättre ställda på arbetsmarknaden, eller om man nu är beredd att ta konsekvenserna från valet och gå den motsatta vägen. Antagligen kommer de sin vana trogen att försöka gå båda vägarna i hopp om att det ger den bästa röstmässiga utdelningen. Inom de fackliga leden bör man se upp med en sådan politik. Justitieministern förklarade att argumentet att det via lönepolitiken är omöjligt att åstadkomma en utjämning är felaktig. Den riktiga frågan är; hur stora hade löneklyftorna varit om vi inte hade haft en medveten lönepolitik till förmån för låginkomsttagarna? Han framhöll vidare att det med nuvarande byggnadstakt dröjer minst 50 år innan antalet lägenheter i privatägda hus blir så litet att det inte påverkar hyresnivån. Vi måste alltså under en överskådlig tid räkna med att en betydande del av bostäderna i flerfamiljshus ligger i händerna på privatpersoner, vars primära intresse är att få så hög avkastning på det nedlagda kapitalet som möjligt.

Arbetarekommunerna inom den blivande storkommunen deltog i demonstrationen.

1972.

Antal demonstranter: 2000-3000 pers.

Demonstrationsväg: Margretegårde- Folkets park.

Talare: Generaldirektör Sven-Göran Olhede.

Huvudparoller: **Arbete mot kapitalet. USA ut ur Indokina. Alla folks frihet hela världens fred.**

För programinslag av underhållningskaraktär svarade Varvskören samt Uddevallatrubaduren Kjell Aronsson. Stadsmusikkåren medverkade. En utställning "Människor på verkstadsgolvet" visades. Affischering, högtalarreklam, utdelning av flygblad på större arbetsplatser och S-kuriren till samtliga hushåll i Uddevalla förekom.

I sitt förstamajtal berörde Olhede de statliga företagens problem. Trots förlust år 1971 hävdar sig Uddevallavarvet väl vid jämförelse med andra storvarv. Förlusten var förutsedd och beror på de lågpriskontrakt som varvet tvingades ta under lågkonjunkturen för varven. Det är först 1973/74 som de senaste årens goda kontrakt väntas ge utdelning, sade Olhede och fortsatte: NJA: s förluster är av samma storlek som för de flesta andra handelsjärnverk inom och utom landet, trots en eftersatt produktionsapparat och ett förutsett underskott på 50 milj., sade han. För att klara vår framtid krävs det nu stora satsningar såväl inom privatägd som statlig industri. Men för att lyckas måste den industriella miljön förbättras. Härvidlag spelar de anställdas medinflytande stor roll.

Regeringen lägger nu fram ett lagförslag för att fastställa de anställdas medinflytande. Men självfallet behöver de statliga företagen inte avvakta denna lagstiftning för att helt infria den blivande lagen. Vår yttre miljö ställer ökade krav på planering. Om vi skall nå resultat måste kommunerna få större möjlighet att förvärva markområden. LO har föreslagit att fem procent av AP-fonden skall användas för aktieköp, men användningen av de kvarvarande 95 procenten måste även prioriteras. Olhede välkomnade regeringens förslag till justering av skalan för den direkta statliga skatten, men ansåg att förslaget måste betraktas som en temporär lösning. Det är uteslutet, sade Olhede, att den utredning med representanter från samtliga partier som nu tillsatts kan komma fram till en gemensam uppfattning. Han hoppades att partikongressen i oktober skulle förorda en skatteutredning inom arbetarrörelsen. Parti och fackföreningsrörelse måste ta ställning i denna viktiga fråga på ett tidigt stadium.

Två uttalanden gjordes: 1. För tryggad sysselsättning, ökad företagsdemokrati samt bättre arbetsmiljö. Antogs av mötesdeltagarna. 2. På grund av Amerikas bombningar av Hanoi och Haiphong uttalade mötet sitt skarpa fördömande mot denna krigshandling och framförde krav på att USA omedelbart, fullständigt och villkorslöst upphör med sina aggressioner i Indokina.

1973.

Antal demonstranter: 1500 personer.

Talare: Statssekreterare Thage G. Peterson. Blivande stadsråd och talman.

Arbetarekommunens ordförande Per-Olof Alfredsson hälsade välkomna. Oron inför valet färgade förstamajtalet. Ingen annan rörelse har som arbetarrörelsen förmått engagera till gemensamma insatser, menade Thage G. Peterson. Det är därför vi kunnat förbättra samhället för de många, sade han. De gamla parollerna har förverkligats, inte utan kamp och motsättningar men genom organisation och sammanhållning. Arbetarrörelsen måste ständigt föra kampen för ett rättvisare samhälle. Årets demonstration dominerades av LO:s 75 årsjubileum och av valet i höst. Vi måste spänna krafterna till det yttersta och slå tillbaka de borgerligas och näringslivets försök att erövra regeringsmakten för att därigenom stoppa viktiga löntagarkrav. Socialdemokratins viktigaste uppgift är att hävda rätten till arbete. Alla tecken pekar på en högkonjunktur, men vi får inte tro att arbetslösheten därmed försvinner. Många blir betraktade som svårplacerade. Även under högkonjunkturen måste vi hålla en hög beredskap mot arbetslösheten som hjälper dem som slagits ut. Mot förslaget om pengar från AP-fonden för att ordna fler arbetsplatser och ge ökat inflytande har de borgerliga arbetsgivarna och VPK blåst till strid. De vill inte att löntagarna skall få inflytande i näringslivet för pengar som de satsar. Storkapitalet och lantbrukskooperationen beslutar bakom stängda dörrar om penningplaceringar, men när arbetarrepresentanter vill påverka utvecklingen till gagn för sysselsättningen kallas det maktkoncentration.

De borgerliga är rädda för staten och ser samhället negativt, menade han. Men denna bygd vet vad staten är. Löntagarna ser inte staten som en fara, allra minst i Bohuslän. Han erinrade om insatserna för Uddevallavarvet och om den skatteutjämning som betyder mycket i Bohuslän. Det fackliga och politiska samarbetet har varit en nagel i ögat på arbetsgivarna och de borgerliga. Centern framställer sig som ett löntagarparti, men det är socialdemokraterna, inte Centern, som i riksdagen tagit striden för fackliga krav. Inbilla er inte att en borgerlig regering skulle slå vakt om löntagarnas intressen, sade han vidare. Det är lätt att visa upp brister i samhället, men vi bör också vara stolta över vad som uträttas. Nya uppgifter kommer ständigt och för att föra samhället framåt krävs en socialdemokratisk valseger den 19 september, sade han till sist.

Mötet avslutades av FCO:s ordf. Karl-Åke Ask.

1974.

Antal demonstranter: 2000 personer, ett ungdomligt majtåg. Arbetarekommunens ordförande Per-Olof Alfredsson hälsade deltagarna välkomna. Framtiden ställer stora krav som bara kan lösas i samverkan, sade han. Mot bakgrund av vad arbetarrörelsen hittills uträttat kan vi vara hoppfulla. Receptet är nu det samma som 1890; solidaritet. Han välkomnade uddevallabon Bengt Blomdahl. Han har formats i bohuslänsk fackföreningsrörelse och han är ordförande i det mest expansiva fackförbundet. Nämnas kan att Bengt Blomdahl lämnade Uddevalla 1948 efter att han varit ordförande i Kommunals avdelning. Nu är han alltså förbundsordförande.

Bengt Blomdahl inledde med ett svep över Sverige. Verkligheten måste angå oss, sade han. Demokrati är medverkan, intresse och engagemang. Demokratin är ledstjärnan att tillgodose de eftersattas behov. Han talade om de dikturer som existerar i världen och främst om Chile, där militär och högerkrafter krossade en demokratisk utveckling. Han erinrade om att världen satsar fyra gånger så mycket på rustning som på hälso- och sjukvård. Vi har haft makten i 40 år, men är alltjämt ett samhällskritiskt parti. Av de fyrtio åren har vi haft egen majoritet endast i sex år, sade han. Facket är en organisation för kamp men inte för strid, sade han vidare. Det vill lösa motsättningar, inte skapa dem. De smågrupper som går ut och splittrar med bl.a. vilda strejker kommer vi ihåg från den tid, då man talade om elitens rätt att styra massorna. Men massorna sluter inte upp i dag kring dessa våldsläror. I nyvalsfrågan förklarade han att uppgörelsen med centern ligger i linje med traditionerna och riksdagens ställning har till och med stärkts. Men borgerligheten är splittrad och det är nu helt orealistiskt att tala om ett borgerligt regeringsalternativ. Vi tar gärna ett nyval, det blåser medvind, sade han. Om årets avtalsrörelse ansåg han att den tillsammans med regeringens lönepolitik och stimulanspaketet ger en reallöneförbättring. Sysselsättningen är den viktigaste frågan och industrin har inte kunnat lösa den. Alla måste hjälpas åt.

1975.

Antal demonstranter: 500-1000 deltagare. Stort inslag av ungdom, ytterligare ett stort antal slöt upp i Folkets Park.

Riksdagsledamot Birgitta Dahl, sedermera talman, välkomnades av Per-Olof Alfredsson, arbetarekommunens ordförande. Första maj är symbolen

för arbetarrörelsens gemenskap mellan gamla och unga, mellan män och kvinnor, sade han. Första maj är också avslutningen på ett stimulerande arbetsår. Mycket har genomförts, mycket återstår att göra och tiden ställer ständigt nya krav. Han uttalade också en hyllning till det fria Vietnams folk.

Denna hyllning underströks direkt av Birgitta Dahl. Vietnams folk slutade aldrig kämpa för frihet och rättvisa, sade hon. Vår livsform bygger på en rovdrift av tillgångar som med förnuftig planering skulle räcka för alla. Nu lägger en liten del beslag på en stor del av resurserna och resten svälter. Största hotet mot mänsklighetens möjligheter att överleva är denna rovdrift, inte befolkningsexplosionen. Kapitalismen har misslyckats med att tillfredsställa viktiga mänskliga behov. Förväntningarna om vinst är en otillräcklig drivkraft för att göra detta. Samma kritik gäller statskapitalismen i öststaterna, sade hon. Vi reagerar tveklöst mot förföljelse och tortyr var det än förekommer och av vem det än utövas. Men formell frihet är föga värd i samhällen där pengar och förbindelser avgör vem som kan göra sin röst hörd. Kampen mot arbetslöshet har i vårt land varit mer framgångsrik än i något annat land, men vi är inte nöjda förrän vi fått full sysselsättning. Endast genom att de anställda får inflytande i företagen kan vi förverkliga detta och därför måste paragraf 32 bort. God bostad i vacker miljö och kontakt med kulturen får inte bli ett privilegium i samhällets finrum, utan en rättighet för alla. Spekulation och vinstintressen får inte dominera bostadssektorn. Bristen på barnomsorg är en katastrof och det skapar oro och ångest för de vuxna. Barnen måste få kosta pengar och omsorg. Man får inte spara på barnens bekostnad. Inom tio år måste vi lösa platsbehoven för dag- och fritidshemmen.

1976.

Talare: Bertil "Texas" Andersson, förbundskassör i kommunalarbetareförbundet. Född i Uddevalla.

Huvudparoller: **Tryggad sysselsättning. Mer personal till ålderdomshemmen. Simhall i Ljungskile. Hamnutbyggnad på Sund. Ungdomslokaler i Centrum.**

Vädret var molnigt.

I sitt tal pekade Bertil Andersson bland annat på de stora ekonomiska och sociala problemen som finns ute i världen, men betonade att medvetandet om världens bottenlösa nöd inte får hindra oss från att angripa de problem som ligger oss nära. Arbetslösheten och metoderna för att bekämpa den kom naturligt att utgöra en framträdande roll i talet. Det blev en lugn demonstration utan några intermezzon och inte rena vilda västern, trots talaren Bertil "Texas" Andersson. Talet inleddes mjukt med dikt. Sedan kom revolvern fram och "Texas" sköt skarpt på privata kapitalägare och på de borgerliga partierna. Inom varvsindustrin och inom teko- industrin har vi sett många prov på privata kapitalägars oförmåga att klara den långsiktiga planeringen, menade Bertil Andersson. Härnäst

står stålindustrin och träindustrin på tur. Inom allt flera branscher står vi inför omställningsproblem som är så stora att endast samhället kan ta detta ansvar. Vi kan inte acceptera att arbetslösheten används som ett konjunkturpolitiskt instrument för att bekämpa inflationen. Människors rätt till arbete måste garanteras oberoende av konjunkturens svängningar. De nya arbetena skall skapas inom de sektorer där de bäst behövs. Den mest skriande bristen på personal finns helt klart inom den offentliga sektorn, särskilt inom vården, menade "Texas" Andersson. En socialdemokratisk valförlust skulle innebära en katastrof för löntagarna. Löntagarnas krav på demokrati i arbetslivet motarbetas av de borgerliga partierna. Vi vet inte vad en borgerlig regering skulle innebära för löntagarna. Vi vet bara vad högerkrafterna står för och vems intressen de tjänar. Det räcker, tyckte "Texas" Andersson avslutningsvis. Om regeringen efter valet domineras av en människosyn som fruktar demokratins utveckling också till det ekonomiska livet vore det svårt bakslag för löntagarnas strävanden.

1977.

Antal demonstranter: 1350 personer.

Demonstrationsväg: Kungstorget- Folkets Park.

Talare: LO:s andre vice ordf. Lars Westerberg.

Huvudparoll: **Folkets väl går före storfinansens.**

Övriga paroller: **Inga jobb får försvinna från teko-industrin i Uddevalla. Vi kräver mer personal på ålderdomshemmen.**

Regntunga moln hängde över demonstranterna.

SSU:s ordförande i Uddevalla, Göran Engström, framförde en ungdomsappell.

Fälldins sparfonder är bara ännu en variant av högerns gamla idéer om ägande demokrati fast ännu sämre, sade Westerberg. Hans tal handlade bl.a. om att samhället och löntagarna måste ta större ansvar för kapitalbildningen. Fälldin ville inte ens låta löntagarna få samma inflytande över satsade pengar som aktieägandet ger. Westerberg förutspådde hårda tider för löntagarna. Risken för upptrappning av stridsåtgärder är för närvarande mycket stor. Vi kan drabbas av den allvarligaste konflikten som det svenska samhället upplevt på mycket länge, sade han apropå avtalsförhandlingarna. Vi kan inte kompensera oss för prishöjningar under 1977. Allra minst ett par procent reallöneminskning skulle vi få enligt medlingskommissionens första förslag, avslöjade han. Uppenbarligen hade det oroliga läget för både varvet och Tiger-Pingvin lockat ut många till demonstrationståget. Bakom Fabriks och Metalls banderoller gick många demonstranter.

1978.

Antal demonstranter: 4000-5000 personer.

Talare: Riksdagsman Lennart Nilsson, Uddevalla.

Paroller: **Rädda teko-jobben och våra varv!**

***Nej till en trettioprocentig nedskärning av Uddevalla varvet.
Fortsatt drift vid Bohusläns tekoföretag.***

Regeringen tar från de fattiga och ger till de rika.

Alternativ sysselsättning Nordverk i Uddevalla och Åmål.

Fler jobb till norra Bohuslän Dalsland inte minst i samarbete med Norge.

En kall majvind blåste på demonstranterna.

Arbetsrekommunens ordf. Jack Borlinger hälsade välkommen. Gamla garvade veteraner hade svårt att dra sig till minnes när man senast kunnat samla så många, 1968 föreslog någon. Publikrekord ropade en annan. Han hälsades med applåder.

Den stora anslutningen är förståelig. En stor del av bygdens näring är hotad. Varvskrisen stod i centrum när Lennart Nilsson talade. Han krävde stopp för de nedskärningsplaner som industriminister Nils G. Åsling umgås med. Varven måste få tid och pengar att satsa på alternativ produktion. De borgerliga riksdagsmännen från Bohuslän har nu chansen att göra en insats för sin landsända. Stöder de socialdemokraternas förslag i riksdagen kan varven överleva, påpekade han. Lennart Nilsson efterlyste hjälp från regeringen. Han krävde besked om Nordverk, Magna, Tiger och om Uddevallavarvet. Han påminde också om riksdagsbeslutet nyligen om en nedskärning med flera tusen anställda inom tekoindustrin. Det betyder att Tiger-Rang i Uddevalla ligger i farozonen. Vi socialdemokrater krävde i riksdagen att teko-industrin ska ligga kvar vid nuvarande nivå. Hade vårt förslag vunnit, hade sömmerskorna vid Tiger-Rang haft trygghet i dag, påpekade han. Allvarligaste slaget mot Uddevalla blir en nedskärning av stöttepelaren Uddevallavarvet. Lennart Nilsson varnar för en falsk säkerhet i Uddevalla under diskussionerna om varvsneddragningarna i Sverige. Vi kan inte vara säkra, det planeras en nedskärning vid Uddevalla varvet med 30 %. Det betyder mellan 800-1200 anställda, framhöll han. Lennart Nilsson hade inget till övers för de borgerliga partiernas ekonomiska politik sedan maktskiftet. Många säger i dag att de borgerliga partierna har misslyckats med sin politik. Jag svarar tvärtom. De har lyckats bra i sin strävan att flytta över bördorna på låginkomsttagare och barnfamiljer, menade Nilsson, som pekade på skatteomläggningarna, den slopade arbetsgivaravgiften och valutaspekulationerna. Han utnämnde därför den borgerliga regeringen till kapitalets och höginkomsttagarnas regering. Det är du som får betala skattelättnaderna för höginkomsttagarna. Vill du sedan ha compensation för dyrtid, är du enligt Gösta Bohman osolidarisk. Lennart Nilsson avfärdade resonemanget om att arbetsgivarnas vinster måste stärkas genom skatte- och avgiftslättnader.

1979.

Antal demonstranter: 2000 personer.

Talare: Riksdagsledamot Tyra Johansson, Uddevalla.

Demonstrationsväg: Kungstorget -Folkets Park.

Huvudparoller: **Bara (S) kan garantera jobben. Ny regering ett huvudkrav.**

Metall gick under parollerna: **Vi kräver trygghet i våra jobb och ja till löntagarfonder.**

Övriga paroller: **Inget jobb får försvinna från teko-industrin i Uddevalla. Kommunal kräver svensktillverkade sjukhuskläder.**

Vädret: Blåsigt och kyligt.

Garantier för våra jobb får vi endast genom en stark socialdemokratisk regering. Det var huvudtemat i riksdagsledamot Tyra Johanssons 1:a majtal inför en fullsatt kongresshall. Det har ljusnat i tekobranschen något, men ännu är det långt till att kunna säga att svårigheterna är övervunna. Vi kräver krafttag i form av ett rejält samlat grepp över hela tekobranschen. Enligt senaste uppgifter kan man se en liten ljusning även när det gäller varvet. Uddevallavarvets framtid är sannerligen inte en angelägenhet bara för Uddevalla, utan det är en stor region som är beroende av att varvet utvecklas. SAF går till storms mot trygghetslagarna och den sociala välfärden. Moderaterna utmålar arbetarrörelsen som ett hot mot demokratin och friheten, varnade Tyra Johansson. Sveriges folk skall i höst bestämma om vårt land under 80-talet skall präglas av otrygghet och tillbakagång, eller om vi tillsammans skall trygga jobben, genomföra den ekonomiska demokratin och fortsätta bygga ut den sociala tryggheten och påbörja införandet av sextimmars arbetsdag.

På mötet antogs också ett uttalande för de ekonomiska och fackliga rättigheterna i Chile.

1980.

Antal demonstranter: 3000 personer.

Demonstrationsväg: Kungstorget- Folkets Park.

Talare: Riksdagsman Karl-Erik Svartberg, Partille

Vädret: Kalla vindar svepte över gatorna.

Svartberg gick till hårt angrepp mot Gösta Bohman. Ända sedan Bohman med kompani tog över Sveriges ekonomi har priserna rasat i höjden. De har stigit det dubbla mot vad Bohman lovade för tre år sedan. Det var annorlunda på Strängs tid.

Han höll i plånboken. Men Bohman, han bör förpassas någon annanstans. Just då passerar tåget från Göteborg till Uddevalla förbi. Tänk om Sveriges ekonomi kunde rulla lika bra. Men nu barkar det käpprätt åt skogen, tyckte Svartberg. Bohmans budgetförslag fick också hård kritik.

Regeringen vill spara 7 miljarder nästa år. De vill dra ner på den offentliga sektorn. Ska vi i framtiden få ett samhälle, modell USA, där man får plocka fram plånboken varje gång vi blir sjuka och behöver en läkare. I stället manade han till kamp. Solidaritet är vår ledstjärna. Vi måste gemensamt slåss för vår välfärd nu när attackerna kommer från Bohman. Vi måste sätta klackarna i marken mot neddragningarna som drabbar dem som redan har det sämst ställt i samhället. Han varnade för att gå på

Bohmans tal om att vi inte har råd med den sociala servicen vi har i dag.
Vi ska segra. Vi ger aldrig upp, avslutade Svartberg sitt 1:a majtal.